TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2005. gada 15. decembrī *

Lieta C-86/03

par prasību atcelt tiesību aktu atbilstoši EKL 230. pantam,
ko 2003. gada 26. februārī cēla

Grieķijas Republika, ko pārstāv P. Milonopuls [*P. Mylonopoulos*] un A. Samoni-Randu [*A. Samoni-Rantou*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko pārstāv M. Konstantinidis [*M. Konstantinidis*] un G. Valero Hordana [*G. Valero Jordana*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

* Tiesvedības valoda — grieķu.

ko atbalsta

Eiropas Savienības Padome, ko pārstāv S. Kiriakopulu [*S. Kyriakopoulou*] un B. Hofs-Nīlsens [*B. Hoff-Nielsen*], pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši N. Kolnerika [*N. Colneric*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*] (referents), M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un E. Levits,

ģenerāladvokāts A. Ticano [*A. Tizzano*],
sekretārs H. fon Holšteins [*H. von Holstein*], sekretāra palīgs,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 28. aprīlī,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 16. jūnijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savu prasības pieteikumu Grieķijas Republika prasa atcelt Komisijas 2002. gada 17. decembra Lēmumu 2003/3/EK par Grieķijas celto prasību atļaut izmantot degvieleļļas ar sēra satura normatīvu 3 % (masas procenti) kādā tās teritorijas daļā (OV 2003, L 4, 16. lpp., turpmāk tekstā — "Apstrīdētais lēmums"). Pakārtoti tā prasa Tiesai, pamatojoties uz EKL 241. pantu, atzīt par nepiemērojamu Padomes 1999. gada 26. aprīļa Direktīvu 1999/32/EK, ar ko paredz sēra satura samazināšanu konkrētiem šķidrā kurināmā veidiem un ar ko groza Direktīvu 93/12/EEK (OV L 121, 13. lpp., turpmāk tekstā — "Direktīva").

Atbilstošās tiesību normas un fakti

Direktīva

2 Direktīvas 1. panta 1. un 2. punktā, ko pieņēma, pamatojoties uz EK līguma 130.s pantu (pēc grozījumiem — EKL 175. pants), noteikts:

"1. Šīs direktīvas mērķis ir samazināt sēra dioksīda emisiju, kas rodas, sadedzinot noteiktu veidu šķidro kurināmo, un tādējādi samazināt šo emisiju kaitīgo ietekmi uz cilvēkiem un vidi.

2. Konkrēta no naftas produktiem iegūta šķidrā kurināmā sadedzināšanas radītā sēra dioksīda emisijas samazinājumu panāk, šim kurināmajam nosakot sēra satura ierobežojumus kā to lietošanas nosacījumu dalībvalstu teritorijā.

[..]"

3 Atbilstoši Direktīvas 3. panta 1., 2. un 5. punktam:

"1. Dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai garantētu, ka no 2003. gada 1. janvāra to teritorijā neizmanto smagās degvieļļas, kuru sēra saturs pārsniedz 1 % (masas procenti).

2. Ar noteikumu, ka tiek ievēroti gaisa kvalitātes standarti attiecībā uz sēra dioksīdu, kas noteikti Direktīvā 80/779/EEK [..] vai citos Kopienu tiesību aktos, ar kuriem tie atcelti vai aizvietoti, ka tiek ievēroti citi būtiski Kopienas noteikumi un ka emisija neveicina kritiskās slodzes pārsniegšanu nevienā dalībvalstī, dalībvalsts var atļaut izmantot smagās degvieļļas ar sēra saturu no 1,00 % līdz 3,00 % (masas procenti) visā tās teritorijā vai teritorijas daļā. Šādu atļauju piešķir tikai tad, ja emisija no attiecīgās dalībvalsts neveicina kritiskās slodzes pārsniegšanu citās dalībvalstīs.

[..]

5. Ja dalībvalsts vēlas izmantot 2. punktā minētās iespējas, tā vismaz 12 mēnešus iepriekš par to informē Komisiju un sabiedrību. Komisijai iesniedz informācija, kas ir pietiekama 2. punktā minēto kritēriju ievērošanas pārbaudei. Komisija par to informē pārējās dalībvalstis.

Sešos mēnešos pēc informācijas saņemšanas no dalībvalsts Komisija pārbauda paredzētos pasākumus un saskaņā ar 9. pantā noteikto procedūru pieņem lēmumu, ko paziņo dalībvalstīm. Šo lēmumu saskaņā ar 9. pantā noteikto procedūru pārskata ik pēc astoņiem gadiem, pamatojoties uz informāciju, kuru Komisijai iesniedz attiecīgā dalībvalsts."

4 Atbilstoši Direktīvas 2. panta 6. punktam tās izpratnē "kritiskā slodze nozīmē kvantitatīvi nosakāmu viena vai vairāku piesārņotājvielu daudzumu, kas, saskaņā ar pašreizējo zināšanu līmeni, neatstāj būtiski nelabvēlīgu ietekmi uz vides jūtīgākajiem elementiem".

5 Direktīvas 9. pantā noteikts:

"Komisijai palīdz konsultatīvā komiteja, kura izveidota no dalībvalstu pārstāvjiem un kuras priekšsēdētājs ir pārstāvis no Komisijas.

Komisijas pārstāvis iesniedz komitejai priekšlikumus par veicamo pasākumu projektu. Komiteja par priekšlikumiem sniedz atzinumu termiņā, ko priekšsēdētājs var noteikt atkarībā no jautājuma steidzamības, vajadzības gadījumā balsojot.

Atzinumu protokolē; turklāt visām dalībvalstīm ir tiesības pieprasīt protokolēt to viedokli.

Komisija pēc iespējas pilnīgi ņem vērā komitejas atzinumu. Tā informē komiteju par veidu, kādā tās atzinums ņemts vērā."

Apstrīdētais lēmums

6 No Apstrīdētā lēmuma apsvērumiem izriet, ka procedūra, kas ir novedusi pie tā pieņemšanas, ir norisinājusies šādā veidā.

7 2001. gada 17. decembrī Grieķijas Republika, pamatojoties uz Direktīvas 3. panta 2. punktu, lūdza Komisijas piekrišanu, lai tās teritorijā, izņemot Atikas līci, izmantotu smagās degvieleļļas ar sēra satura normatīvu 3 % (masas procenti) (trešais apsvērums).

8 2002. gada 23. janvārī Komisija pieprasīja Grieķijas iestādēm papildu informāciju, ko tā saņēma 2002. gada 19. februārī. Šī paša gada 4. jūnijā Grieķijas valdība izdarīja izmaiņas savā lūgumā tādā ziņā, ka tā lūdza [tai piemērot] pagaidu izņēmumu līdz 2008. gadam ar atlikušā perioda pārskatīšanu (ceturtais apsvērums).

9 Saskaņā ar septīto apsvērumu Grieķijas Republika it īpaši norādīja, ka faktiski tā nav veicinājusi ne sēra nogulsnēšanos, ne skābuma kritisko slodžu pārsniegšanu citās dalībvalstīs. Tā atzina, ka ir veicinājusi 1 % sēra nogulsnēšanās daudzumu Itālijā.

10 Komisija prasīja sniegt atbalstu Kopējai programmai gaisa piesārņojuma izplatības lielā attālumā novērošanai un novērtēšanai Eiropā (turpmāk tekstā — "*EMEP*"). Šajā sakarā Norvēģijas meteoroloģijas institūts (*Meteorological Synthesizing Centre-West*, turpmāk tekstā — "Institūts") veica detalizētu analīzi par Grieķijas ietekmi uz sēra nogulsnēšanās daudzumu veicināšanu it īpaši Itālijā, kur 5 % ekosistēmu, kuras ir jūtīgas attiecībā uz paskābināšanos, tika reģistrēta skābuma kritiskās slodzes pārsniegšana (astotais apsvērums).

11 Šīs analīzes rezultāti, kas ir ietverti divos — attiecīgi 2002. gada 22. februāra un 22. marta — ziņojumos, parāda, ka Grieķijas emisija veicina skābuma kritiskās slodzes pārsniegšanu vismaz par sešiem tīkla kvadrātiem, kas nepārprotami pierāda kritiskās slodzes pārsniegšanu. Šajos kvadrātos Grieķijas veiktā veicināšana nepārsniedz 0,5 %, un *EMEP* no tā secināja, ka ar analīzi tiek apstiprināti aprēķini, ar kuriem uz Grieķijas Republiku tiek attiecināts 1 % no kopējā sēra nogulsnējuma daudzuma Itālijā (devītais un astotais apsvērums).

12 Direktīvas 9. pantā paredzētā konsultatīvā komiteja (turpmāk tekstā — "konsultatīvā komiteja") pirmo reizi tika sasaukta uz sapulci 2002. gada 15. aprīlī. Nav strīda par to, ka šīs sanāksmes laikā minētā komiteja ir lēmusi labvēlīgi attiecībā uz Komisijas projektu par Grieķijas valdības lūguma noraidījumu.

13 Saskaņā ar vienpadsmito apsvērumu minētā valdība 2002. gada 5. jūlijā prasīja Komisijai pārskatīt tās lūgumu, pamatojoties uz to, ka iepriekšējais iesniegtais paziņojums bija nepilnīgs un ka papildu informācija tiks iesniegta jūlija beigās. Ar 2002. gada 15. jūlija vēstuli Komisija pieprasīja Grieķijas iestādēm iesniegt prasīto informāciju, cik vien ātri iespējams, norādot, ka Direktīvas 3. panta 5. punktā paredzētais sešu mēnešu periods sākas no informācijas saņemšanas brīža.

14 2002. gada 30. jūlijā Grieķijas iestādes iesniedza faktus par sēra dioksīda emisiju Grieķijā par 2000. gadu un, pamatojoties uz šiem faktiem, ierosināja pārskatīt to lūgumu. 2002. gada 3. oktobrī šīs pašas iestādes iesniedza nesenu novērtējumu par ekosistēmu aizsardzības līmeni Itālijā, ņemot vērā Grieķijas ietekmi skābuma kritiskās slodzes pārsniegšanas veicināšanā (divpadsmitais apsvērums).

15 No trīspadsmitā apsvēruma izriet, ka *EMEP*, ko atbalsta *Centre de coordination des effets pour la cartographie des charges et niveaux critiques* [Slodžu un kritisko līmeņu ietekmes uz kartogrāfiju koordinācijas centrs] (turpmāk tekstā — "*CCE*") apstiprināja iepriekšējo secinājumu, saskaņā ar kuru Grieķijas sēra dioksīda emisija, kādu to 2000. gadā deklarēja Grieķijas Republika, veicināja skābuma kritiskās slodzes pārsniegšanu Itālijā. Šie rezultāti tika apkopoti 2002. gada 19. novembra ziņojumā, pamatojoties uz ko ir pierādīts — nepaliekot pamatotām šaubām —, ka Grieķijas emisija efektīvi veicināja nogulsnējumu daudzumu, kas pārsniedz paskābināšanās kritiskās slodzes citās dalībvalstīs, it īpaši Itālijā.

16 Izskatot Grieķijas Republikas sniegto informāciju par (apkārtējā) gaisa kvalitāti, kā arī par *EMEP*, ko atbalstīja *CCE*, veikto analīzi attiecībā uz Grieķijas ietekmi kritisko slodžu pārsniegšanas veicināšanā, Komisija ar Apstrīdēto lēmumu atteica piešķirt Grieķijas Republikas prasīto izņēmumu, pamatojoties uz to, ka nav ticis ievērots nosacījums par kritiskās slodzes pārsniegšanu (četrpadsmitais apsvērums).

17 Visbeidzot, no piecpadsmitā apsvēruma izriet, ka Apstrīdētais lēmums ir saskaņā ar konsultatīvās komitejas sanāksmes laikā 2002. gada 10. decembrī sniegto atzinumu.

Lietas dalībnieku prasījumi

18 Grieķijas valdības prasījumi Tiesai ir šādi:

— atcelt Apstrīdēto lēmumu;

— pamatojoties uz EKL 241. pantu, atzīt Direktīvu par nepiemērojamu gadījumā, ja piekristu Komisijas aizstāvētajai Direktīvas interpretācijai;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

19 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest Grieķijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

20 Ar 2003. gada 10. septembra rīkojumu Eiropas Savienības Padomei tika atļauts iestāties lietā Komisijas apsvērumu atbalstam. Tā prasīja Tiesai noraidīt kā

nepieņemamu Grieķijas Republikas prasību atzīt par nepiemērojamu Direktīvu, pamatojoties uz EKL 241. pantu, un piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par prasību

21 Savas prasības atcelt tiesību aktu atbalstam Grieķijas Republika pēc būtības atsaucas uz četriem pamatiem — attiecīgi par aizstāvības tiesību pārkāpumu, Direktīvas 3. panta 2. punkta pārkāpumu, tiesiskās paļāvības principa, kā arī samērīguma principa neievērošanu.

Par pirmo pamatu par tiesību uz aizstāvēšanos pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

22 Grieķijas valdība atzīmē, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru aizstāvības tiesību ievērošana ir Kopienu tiesību pamatprincips. It īpaši pirms lēmuma pieņemšanas vajadzēja informēt ieinteresēto pusi tādējādi, lai tās rīcībā būtu saprātīgs termiņš sagatavoties savai aizstāvībai, lai tai iesniegtu pret to izvirzīto iebildumu precīzu un pilnīgu izklāstu un precizētu faktus un apsvērumus, uz kuriem lēmumam jātiek balstītam. Tā tas nebija šajā gadījumā, sevišķi attiecībā uz konsultatīvajā komitejā tās sanāksmes laikā 2002. gada 10. decembrī noritējušo procedūru.

23 Pirmkārt, tā kā uzaicinājums ierasties uz minēto sanāksmi un Komisijas lēmuma projekts un, otrkārt, dokumenti, uz kuriem šī iestāde balstīja savu projektu, tika nodoti valstu delegācijām tikai attiecīgi 2002. gada 4. decembrī plkst. 14:30 un nākamajā dienā ap vienpadsmitiem, Grieķijas valdības rīcībā bija tikai divas pilnas darba dienas, lai sagatavotos savai aizstāvībai. Tādējādi konsultatīvā komiteja nav ievērojusi termiņus, kādi noteikti tās pašas iekšējā reglamenta projektā, saskaņā ar kuru uzaicinājums, ieskaitot visus darba dokumentus, ir jānosūta vismaz četrpadsmit dienas pirms sanāksmes, izņemot steidzamības gadījumā un tad, kad paredzētie pasākumi ir jāpiemēro nekavējoties, šādā gadījumā termiņu samazinot līdz 5 dienām pirms sanāksmes datuma. Šajā gadījumā nekas nepamatoja šāda veida steidzamas procedūras izmantošanu.

24 Otrkārt, konsultatīvajai komitejai iesniegtajā dokumentācijā nebija iekļauts Komisijas 2002. gada 10. decembra vides ģenerāldirektorāta koriģētais informatīvais ziņojums (turpmāk tekstā — "2002. gada 10. decembra ziņojums") kurā šī iestāde atzina, ka Grieķijas ietekme kritisko slodžu pārsniegšanas veicināšanā citās dalībvalstīs varētu būt atkarīga no analīzē izmantotās matemātiskās formulas.

25 Treškārt, konsultatīvās komitejas sastāvs sanāksmju, kuras notika attiecīgi 2002. gada 15. aprīlī un 10. decembrī, laikā tika būtiski mainīts. Abās sanāksmēs piedalījās tikai divi locekļi. Saskaņā ar Grieķijas valdības teikto, (tie) locekļi, kuri piedalījās otrajā sanāksmē, nespēja pilnībā iepazīties ar pārbaudītajiem faktiem, tā ka arī šī fakta rezultātā procedūra nav likumīga.

26 Ceturtkārt, konsultatīvās komitejas 2002. gada 10. decembra sanāksmes protokols tika nodots Grieķijas valdībai apsvērumu izteikšanai tikai 2002. gada 20. decembrī, proti, trīs dienas pēc Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, un šis protokols ietvēra noteiktu neprecizitāšu un/vai pamatojuma nepilnību skaitu, kam bija tieša saistība ar *EMEP* sniegtajiem faktiem. Tomēr atbilstoši konsultatīvās komitejas iekšējā

reglamenta projektam jebkādas iespējamās nesaskaņas ir jāmēģina atrisināt pārrunu ceļā un — vajadzības gadījumā — noformējot tās kā pielikumu pie protokola tā, lai Komisija būtu pilnīgi informēta par dažādiem viedokļiem pirms lēmuma pieņemšanas. Tā tas ir jo vairāk tāpēc, ka saskaņā ar Direktīvas 9. pantu Komisija pēc iespējas pilnībā ņem vērā konsultatīvās komitejas izdoto atzinumu.

27 Komisija norāda, ka Direktīvas 3. panta 5. punktā noteiktā procedūra tiek uzsākta ar dalībvalsts pieteikumu un ka ar šo pieteikumu tai ir visas iespējas izteikties par lēmumu, kura pieņemšanu tā prasa, kā arī tas skaidri izriet no šī noteikuma. Turklāt Grieķijas valdība prasīja un saņēma otru sava lūguma pārbaudi, pamatojoties uz jaunajiem faktiem, ko tā pati iesniedza Komisijai. Šādai procedūrai sacīkstes princips nav piemērojams. Šajos apstākļos pamats, kas izvirzīts par aizstāvības tiesību pārkāpšanu, nav pamatots.

28 Jebkurā gadījumā iebildumi, kas izvirzīti par konsultatīvās komitejas sasaukšanu, tās sastāvu un tās sanāksmes protokola saturu, ir jānoraida.

29 Šajā sakarā Komisija atzīmē, ka pēc Grieķijas iestāžu pieprasījuma 2002. gada jūnijā, lai pārskatītu savu nostāju, tā tai nodeva uzaicinājumu, dienas kārtību un 2002. gada 4. decembrī pārskatītā lēmuma projektu, kā arī nākamajā dienā — valdības iesniegtās informācijas zinātnisko novērtējumu, proti, piecas dienas pirms sanāksmes datuma — 2002. gada 10. decembra — atbilstoši komitejas iekšējā reglamenta projektam. Steidzamība it īpaši tika pamatota ar to, ka lēmumam jāstājas spēkā 2003. gada 1. janvārī. Grieķijas iestādes varēja iesniegt savus pretargumentus rakstveidā 2002. gada 10. decembra sanāksmē.

30 Attiecībā uz 2002. gada 10. decembra ziņojumu runa bija par iekšēju dokumentu, kuru sagatavoja pēc tās dienas sanāksmes un (kas) neietvēra nevienu tādu jaunu faktu, kā dēļ varētu tikt mainīta sanāksmes norise.

31 Runājot par konsultatīvās komitejas sastāvu, uz to attiecas dalībvalstu rīcības brīvība.

32 Visbeidzot, attiecībā uz pārmetumiem par konsultatīvās komitejas sanāksmes protokolu Komisija atbild, ka par pārskatīto un valstu delegācijām nodoto protokola projektu nav tikuši celti iebildumi, ka pārējie Grieķijas delegācijas apsvērumi, [kas tika] izteikti 2003. gada 17. februārī, neattiecās uz "būtiskām neprecizitātēm" un ka jebkurā gadījumā viedoklis, kas pauž konsultatīvās komitejas atzinumu un ko tai ir jāņem vērā, ir [tāds], kas pieņemts ar komitejas [locekļu balsojuma] vairākumu, nevis mazākumu.

Tiesas vērtējums

33 Kā ģenerāladvokāts to atzīmēja secinājumu 28. punktā, ar Grieķijas valdības iebildumiem, kas tika izvirzīti tās pirmā pamata ietvaros, nav aplūkota principa par aizstāvības tiesību ievērošanu piemērošana attiecīgās dalībvalsts attiecībās ar Komisiju, bet tie patiesībā ir par konsultatīvas komitejas procedūras likumību, tādējādi nav vajadzīgs pārbaudīt jautājumu par to, vai un cik lielā mērā minētais princips attiecas uz tādu procedūru, kāda noteikta Direktīvas 3. panta 5. punktā.

34 Runājot par pirmo iebildumu, ka termiņš starp uzaicinājumu uz konsultatīvās komitejas sanāksmi, kā arī uz to attiecošos dokumentu nodošanu, (kas) saņemti attiecīgi 2002. gada 4. un 5. decembrī, un tam sekojošo minētās sanāksmes noturēšanu 10. decembrī bija pārāk īss, ir jaatzīmē, ka Direktīvas 9. pants neuzliek pienākumu ievērot noteikto termiņu uzaicinājuma, dienas kārtības, pasākumu projekta, par ko tiek prasīts atzinums, un jebkāda cita darba dokumenta nodošanai konsultatīvās komitejas locekļiem pirms tās sanāksmju noturēšanas. Ar šo pantu tikai tiek paredzēts, ka tā [konsultatīvā komiteja] izdod savu atzinumu par veicamo pasākumu projektu, ko tai ir iesniegusi Komisija, "termiņā, kādu nosaka prezidents atkarībā no attiecīgā jautājuma steidzamības".

35 Turklāt komitejas iekšējā reglamenta projektā, uz ko atsaucas Grieķijas valdība sava apgalvojuma atbalstam, papildus tam, ka tas nebija spēkā, jebkurā gadījumā bija paredzēta iespēja steidzamos gadījumos samazināt uzaicinājuma un darba dokumentu nodošanas termiņu līdz piecām dienām.

36 Pretēji tam, ko apgalvo minētā valdība, šāda steidzamības situācija šajā gadījumā pastāvēja, jo Grieķijā uzņēmējiem vajadzēja būt iespējai zināt, vai no 2003. gada 1. janvāra — datuma, sākot no kura ar Direktīvu dalībvalstīm tiek noteikts pienākums vairs neļaut izmantot smagās degvieleļļas, kuru sēra saturs ir augstāks par 1 % — tie var turpināt izmantot eļļas, kuru sēra saturs neatbilst Direktīvas 3. panta 1. punkta prasībām.

37 Kaut gan Grieķijas iestādes ir iesniegušas Komisijai 2002. gada 3. oktobrī tās prasīto papildu informāciju un *EMEP* ziņojums, kurā apkopots šīs informācijas novērtējums, tika nodots Komisijai tā paša gada 21. novembrī, saīsinātos nodošanas termiņus nācās piemērot tādēļ, lai Komisijas lēmumu, kurā pēc iespējas pilnīgi jāņem vērā komitejas atzinums, varētu pieņemt līdz 2002. gada beigām.

38 Tādējādi pirmais iebildums nav pamatots.

39 Attiecībā uz otro iebildumu, kas izvirzīts par 2002. gada 10. decembra ziņojuma nenosūtīšanu konsultatīvās komitejas locekļiem, lai ļautu tiem atbilstoši sagatavoties tās dienas konsultatīvās komitejas sanāksmei, ir pietiekami atzīt, ka Grieķijas valdība nav apstrīdējusi to, ka runa ir par pilnībā iekšēju dokumentu, kas ir ticis sagatavots pēc minētās sanāksmes Komisijas lēmuma pieņemšanas procedūras ietvaros. Tatad arī šis iebildums nav pamatots.

40 Attiecībā uz trešo iebildumu, kas ir izvirzīts par konsultatīvās komitejas sastāva izmaiņām starp tās pirmo un otro sanāksmi, ir jāatzīmē, ka atbilstoši Direktīvas 9. panta pirmajai daļai dalībvalstu pārstāvju nozīmēšana konsultatīvajā komitejā attiecas uz šo dalībvalstu rīcības brīvību, un nekas tām pašām personām neliek piedalīties dažādās sanāksmēs par tā paša atzinuma pieprasīšanu.

41 Attiecībā uz ceturto iebildumu par šķietami vēlīno 2002. gada 10. decembra sanāksmes protokola nodošanu Grieķijas delegācijai ir jāatzīmē, pirmkārt, ka Direktīvas 9. panta trešā un ceturtā daļa nosaka tikai to, ka konsultatīvās komitejas atzinumu protokolē, ka katrai dalībvalstij ir tiesības pieprasīt protokolēt tās viedokli un ka Komisija pēc iespējas pilnībā ņem vērā šo atzinumu. Otrkārt, konsultatīvās komitejas iekšējais reglaments, ko Grieķijas valdība izvirzīja sava iebilduma atbalstam, papildus tam, ka tas nebija spēkā, aprobežojas ar to, ka tas nosaka, ka protokolu nodod minētās komitejas locekļiem piecpadsmit darba dienas iepriekš, skaitot no sanāksmes [dienas] datuma, un ka locekļi rakstveidā dara zināmus prezidentam savus iespējamos apsvērumus, kas tiek pārrunāti konsultatīvajā komitejā un ieilgušu domstarpību gadījumā pievienoti protokola pielikumā.

42 Jebkurā gadījumā pat pieņemot, ka 2002. gada 10. jūlija sanāksmes protokola nosūtīšana valstu delegācijām trīs dienas pēc Apstrīdētā lēmuma pieņemšanas ir nelikumīga procedūra, šāda nelikumība nerada [pamatu] šī lēmuma atcelšanai, kamēr nav pierādīts, ka, ja nebūtu šādas nelikumības, ar minēto lēmumu, kas tika pieņemts pilnīgā saskaņā ar komitejas izdoto atzinumu, varētu nonākt pie citāda rezultāta (šajā sakarā skat. it īpaši Tiesas 2005. gada 25. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-465/02 un C-466/02 Vācija un Dānija/Komisija, Krājums, I-9115. lpp., 37. punkts).

43 Šādos apstākļos arī šis iebildums nav pamatots.

44 Tā kā neviens no iebildumiem, uz kuriem Grieķijas valdība ir atsaukusies pirmā pamata atbalstam, nav pamatots, pamats ir jānoraida.

Par otro pamatu par Direktīvas 3. panta 2. punkta pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

45 Grieķijas valdība no paša sākuma atsaucas uz to, ka Grieķijas ietekme kritisko slodžu pārsniegšanas veicināšanā, kas izriet no prognozes, kura nav tikusi pārbaudīta ar pasākumiem, un ka *EMEP* analīšu rezultāti nepierāda to, ka nav izpildīts otrais nosacījums tam, lai tiktu piešķirts izņēmums saskaņā ar Direktīvas 3. panta 2. punktu. Saskaņā ar šīs valdības teikto pretēji tam, kas tiek apgalvots Apstrīdētā lēmuma trīspadsmitajā apsvērumā, no 2002. gada 19. novembra *EMEP* ziņojuma skaidri neizriet, kā arī tas nav apstiprināts, "nepaliekot pamatotām šaubām", ka

Grieķijas emisijas ir tiešām veicinājušas nogulsnējumu palielināto daudzumu, kas pārsniedz paskābināšanās kritiskās slodzes Itālijā. Šis apgalvojums neveido daļu no minētā ziņojuma, bet gan ir minēts tikai tā pavadvēstulē un interpretē šīs vēstules sastādītāja, proti, Institūta ģenerāldirektora personīgo viedokli.

46 Direktīvas pieņemšanas procedūras laikā *EMEP* 1997. un 1998. gada ziņojumos Grieķijas ietekmes apmērs uz sēra nogulsnējumu daudzumu veicināšanu Itālijā tika novērtēts kā nulle. Attiecībā uz ietekmi 2002. gadā, kas pašlaik tiek uzskatīta par "pastāvošu", kaut gan "niecīgu", tās apmērs ir no 0,1 līdz 0,2 % atbilstoši aprēķina metodei, kuru turpmāk izmantoja *EMEP* un Komisija. Piemērojot aprēķina metodi, ko izmantoja 1998. gadā, pašlaik pieejamiem datiem, Grieķijas ietekme kritisko slodžu pārsniegšanas veicināšanā tīklā norādītajos gadījumos Itālijas ziemeļos bija 0 %. Izņēmuma mehānisms var darboties pareizi tikai tad, ja tiek ņemts vērā Direktīvas pieņemšanas zinātniskais pamatojums, un izņēmuma iespēja ir jāinterpretē informācijas, datu, formulu un zinātnisko un tehnisko metožu, kuras tikušas pielietotas Direktīvas pieņemšanas procedūras laikā, kontekstā.

47 Grieķijas valdība arī norāda, ka, piemērojot citu aprēķina metodi nekā tā, kas tika izmantota 1998. gadā, Komisija ir būtiski mainījusi Direktīvas piemērošanas jomu, ko tā nevarēja darīt, neievērojot EK līguma 189.c panta sadarbības procedūru (pēc grozījumiem — EKL 252. pants), saskaņā ar kuru tika pieņemta Direktīva.

48 Jebkurā gadījumā tik nelielas nozīmes nogulsnējuma (daudzumu) termina tehniskā nozīmē (mazāk par 0,5 %) nevar uzskatīt par ekvivalentu "veicināšanai" Direktīvas 3. panta 2. punkta nozīmē. Turklāt Komisija nepamatoti apgalvo, ka nav svarīgi tas, lai minētā veicināšana būtu izšķiroša pārsniegšanā, un ka tikai vienkāršs veicināšanas konstatējums ir pietiekams, lai pamatotu atteikumu piešķirt izņēmumu. Pirmkārt, Direktīvas mērķis galvenokārt ir aizsargāt ekosistēmas no sēra dioksīda emisijas [izraisītām] kaitīgām sekām. Otrkārt, ņemot vērā minētā noteikuma redakciju, tas

attiecas uz tādu emisiju, kas veicina kritisko slodžu pārsniegšanu noteiktajā ekosistēmā, un tādējādi pieteikuma noraidījums nozīmē, ka, nepaliekot jebkādām šaubām, ir pierādīts, ka šīs dalībvalsts sēra nogulsnējumu daudzumi *EMEP* tīklā, kurā tiek novērota kritisko slodžu pārsniegšana, ir noteicoši šādu slodžu pārsniegšanā.

49 No Direktīvas saskanīgas interpretācijas ir redzams, ka tās 3. panta 2. punktā noteikto izņēmuma attiecināšanu var atteikt, tikai pastāvot nosacījumam par to, ka šāda atteikuma rezultātā tiek palielināts aizsargāto ekosistēmu skaits. Tomēr neviena no sešos *EMEP* tīklos neaizsargātajām ekosistēmām, kurās tika konstatēta kritisko slodžu pārsniegšana un kuras, iespējams, varēja ietekmēt Grieķijas izcelsmes sēra dioksīda nogulsnējumu daudzumi, netiek aizsargātas sakarā ar lūguma par izņēmuma piemērošanu noraidījumu. Turklāt lūguma pieņemšanas rezultātā aizsardzība tīklos minētajām aizsargātajām ekosistēmām netiek mazināta.

50 Turklāt *EMEP* norma, uz kuru atsaucas Komisija, ir matemātiska formula, ar kuru netiek noteikta robeža, līdz kurai teorētiskais nogulsnējuma daudzums nav "nosakāms". Saskaņā ar Grieķijas valdības teikto ir nepieciešams nodrošināt izņēmuma iespēju efektīvu piemērošanu, kura svarīgumu atzīmē Direktīva. Komisijas aizstāvētā interpretācija nozīmē, ka neviena dalībvalsts nevar atsaukties uz izņēmumu, ja tās emisija jebkādā veidā veicina nogulsnējumu daudzumus tās dalībvalsts reģionos, kuros ir tikušas pārsniegtas kritiskās slodzes.

51 Komisija apgalvo, ka Direktīva atsaucas uz "veicināšanu" neatkarīgi no tā, vai tā ir maza vai liela. Direktīvā nav minēts jēdziens "tehniskais nogulsnējuma daudzums, zemāks par 0,5 %", pretrunā "veicināšanas" jēdzienam. Nav svarīgi tas, ka minētā veicināšana ir izšķiroša pārsniegšanā, tikai vienkāršs veicināšanas konstatējums ir pietiekams, lai pamatotu atteikumu piešķirt izņēmumu. Komisijas 1997. gada

12. marta ziņojums COM/97/88, galīgā redakcija, [kas adresēts] Padomei un Parlamentam par paskābināšanās novēršanas stratēģiju Kopienā (turpmāk tekstā — "paskābināšanās (novēršanas) ziņojums"), kas minēts Direktīvas devītajā apsvērumā par Direktīvas 3. panta 2. punktā noteikto izņēmuma jautājumu, nenorāda uz spēkā esošām tiesībām, kaut gan Padome apzināti ir pieņēmusi daudz stingrākus izņēmuma piešķiršanas nosacījumus galīgajā pieņemtā teksta redakcijā. Tātad sava apgalvojuma atbalstam Grieķijas Republika nevar pamatoti atsaukties uz minēto komunikāciju.

52 Grieķijas ietekmi veicināšanā pierāda ar prognožu aktualizētajiem rezultātiem, balstoties uz zinātniskās kopienas pēdējo 30 gadu laikā iegūtajām vispārējām zināšanām par atmosfēras procesu pārvietošanu lielos attālumos. Prognoze bija vajadzīga, lai aprēķinātu katras dalībvalsts piesārņojuma veicināšanu Direktīvas nozīmē. Institūts ir zinātnisks centrs, kurš vislabāk var izteikt savu viedokli par dalībvalsts izcelsmes sēra dioksīda emisija veicināšanas esamību citā dalībvalstī novēroto kritisko slodžu pārsniegšanā.

53 *EMEP* ziņojumu secinājumi pierāda sēra nogulsnējumu daudzumu esamību, kas rodas no Grieķijas emisijas, kas [savukārt] veicina nogulsnējumu daudzumu palielināšanos virs paskābināšanās kritiskajām slodzēm citu dalībvalstu teritorijā, it īpaši Itālijā. Apstrīdētais lēmums ir ticis balstīts uz datiem par emisiju par 2000. un 2001. gadu. Grieķijas ietekme sēra dioksīda veicināšanā Itālijā patiešām ir tikusi samazināta, bet ne ievērojami. Trijām dalībvalstīm, proti — Luksemburgas Lielhercogistei, Somijas Republikai un Zviedrijas Karalistei, Itālijas sēra nogulsnējumu daudzums tika minēts kā tāds, kas ir vienāds ar nulli.

54 Saskaņā ar Komisijas teikto ar tās aizstāvēto interpretāciju netiek mainīta attiecīgā noteikuma iedarbība un tiek ievērots Direktīvas saturs un lietderība. Izņēmumu var attiecināt gan tad, kad prasītājas valsts veicinājums ir līdzvērtīgs nullei, jo nogulsnējumu daudzumi ir zemāki par *EMEP* normas noteikšanas robežām, gan tad, kad citās dalībvalstīs netiek pārsniegtas kritiskās slodzes; šis pieņēmums nav tikai teorētisks, un tam ir pamatojums.

55 Visbeidzot, Komisija atzīmē, ka tā ir aprobežojusies ar Direktīvas noteikumu piemērošanu un tādējādi EKL 252. pants nav ticis pārkāpts.

Tiesas vērtējums

56 Ar savu argumentāciju Grieķijas Republika apstrīd pēc būtības, pirmkārt, Komisijas aizstāvēto interpretāciju par otru nosacījumu Direktīvas 3. panta 2. punktā minētā izņēmuma piešķiršanai, saskaņā ar kuru "emisija neveicina kritiskās slodzes pārsniegšanu" dalībvalstīs un, otrkārt, Komisijas izmantoto novērtēšanas metodi šāda veicinājuma konstatēšanai, un tātad — jebkāda Grieķijas izcelsmes sēra nogulsnējumu daudzuma pastāvēšanu, kas veicinātu kritisko slodžu pārsniegšanu Itālijā.

57 Vispirms attiecībā uz nosacījuma interpretāciju par kritisko slodžu nepārsniegšanu (Direktīvas 3. panta 2. punkta nozīmē) ir jānoraida Grieķijas valdības aizstāvētais apgalvojums.

58 Saskaņā ar paša minētā noteikuma redakciju atļauja izmantot smagās degvieleļļas, kuru sēra daudzums ir no 1 līdz 3 % (masas procenti), turklāt ir atkarīga no nosacījuma par to, ka jātiek ievērotām gaisa kvalitātes normām, kas noteiktas sēra dioksīdam atbilstošajos Kopienu tiesību aktos, [un] no otra nosacījuma, saskaņā ar kuru sēra dioksīda emisija "neveicina" kritisko slodžu "pārsniegšanu" dalībvalstī, ja šajā noteikumā nav ietverts precizējums par šīs veicināšanas nozīmīgumu vai tās lomu minētajā pārsniegšanā. Šī noteikuma tekstā nekas neļauj pamatot secinājumu, saskaņā ar kuru izņēmumu var piešķirt, ja veicināšana nav izšķiroša pārsniegšanai, vai tad, ja tā, lai gan būdama nosakāma, nepārsniedz noteikto robežu.

59 Direktīvas 3. panta 2. punkta sašaurinātu interpretāciju papildus noteikumam, saskaņā ar kuru izņēmumi ir jāinterpretē sašaurināti, pamato ar Direktīvas izstrādi saistīto dokumentu analīze, no kuras izriet, ka, ja Padomes direktīvas priekšlikumā Komisija ierosināja, ka izņēmumu var piešķirt, pastāvot nosacījumam par "nenozīmīgu" pārrobežu piesārņojuma veicināšanu, Padome Direktīvā izņēmuma piešķiršanu ir padarījusi atkarīgu no nosacījuma par to, ka emisija "neveicina" kritisko slodžu pārsniegšanu, nenodalot gadījumus, kad veicināšana ir vai nav nozīmīga, un neizvirzot prasību par to, ka attiecīgajā pārsniegšanā tai būtu jābūt izšķirošai.

60 Direktīvas 3. panta 2. punktā spāņu un itāļu valodas redakcijā šajā pašā teikumā patiešām ir precizēts, ka emisijai nevajadzētu "ievērojami" veicināt kritisko slodžu pārsniegšanu dalībvalstīs. Tomēr, kā to atzīmēja ģenerāladvokāts secinājumu 63. punktā, šo precizējumu nevar ņemt vērā, jo nevienā citā valodu redakcijā šāds precizējums nepastāv un arī Direktīvas 3. panta 2. punkta otrajā teikumā spāņu un itāļu valodas redakcijā ir noteikts, ka šāda atļauja ir piemērojama tikai, ja dalībvalsts izcelsmes emisija "neveicina kritisko slodžu pārsniegšanu" dalībvalstīs, neatkārtojot iepriekš lietoto vārdu "ievērojami".

61 Ar šo secinājumu arī netiek atņemta lietderīgā iedarbība Direktīvas 3. panta 2. punktam, jo izņēmumu par smago degvieleļļu, kuru sēra daudzums ir no 1 līdz 3 % (masas procenti), izmantošanu var iegūt tad, kad, kā to atzīmē Komisija, analīzes rezultāti ļauj secināt par tādu kritisko slodžu pārsniegšanas veicināšanu, kas vienāda ar nulli dalībvalstīs, vai gadījumā, ja jebkādas kritisko slodžu pārsniegšanas dalībvalstīs vairs netiek konstatētas it īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 23. oktobra Direktīvas 2001/80/EK par ierobežojumiem attiecībā uz dažu piesārņojošo vielu emisiju gaisā no lielām sadedzināšanas iekārtām (OV L 309, 1. lpp.) ieviešanas rezultātā.

62 Attiecībā uz kritiku par *EMEP* un Komisijas pielietoto metodi, novērtējot kritisko slodžu pārsniegšanas veicināšanu, ir jāatzīmē, ka pretēji tam, ko apgalvo Grieķijas valdība, ne ar vienu Direktīvas noteikumu Komisijai netiek noteikts pienākums pielietot [kādu] noteiktu novērtēšanas metodi, nedz arī, vēl jo vairāk, tas, ka metodei, kas tikusi pielietota pēc Direktīvas stāšanās spēkā, būtu jābūt tai, kāda tika ņemta par piemēru ar Direktīvas izstrādi saistīto dokumentu ietvaros.

63 Šajos apstākļos Komisijai nevar pārmest to, ka tā ir pamatojusies uz Institūta veiktajām analīzēm, lietojot novērtēšanas metodi, kuras zinātnisko piemērotību Grieķijas valdība turklāt neapstrīd.

64 Šī valdība nav pierādījusi to, ka Grieķijas veicināšanu kritisko slodžu pārsniegšanā, it īpaši Itālijā, neapstiprina prognožu aktualizētie rezultāti, kas balstās, kā to atzīmē Institūta ģenerāldirektors 2002. gada 19. novembra pavadvēstulē, uz vispārējām zināšanām par atmosfēras procesu pārvietošanu lielos attālumos, kuras zinātniskā kopiena ir ieguvusi pēdējo 30 gadu laikā.

65 Pretēji tam, ko apgalvo Grieķijas Republika, Apstrīdētā lēmuma trīspadsmitajā apsvērumā minētais apgalvojums, saskaņā ar kuru ir pierādīts, nepaliekot nekādām pamatotām šaubām, ka Grieķijas emisija efektīvi veicina nogulsnējumu daudzumu pārpalikumu, pārsniedzot paskābināšanās kritiskās slodzes citās dalībvalstīs, it īpaši Itālijā, un kurš ir ietverts tā Institūta ģenerāldirektora vēstulē, kas veicis attiecīgās analīzes; šajā apgalvojumā nav pausts viņa personīgais viedoklis, tajā ir izteikts šī autora kā ģenerāldirektora viedoklis atbilstoši šīm analīzēm.

66 Jebkurā gadījumā pie tā vēl jāpiebilst, ka Apstrīdētais lēmums tika pieņemts saskaņā ar konsultatīvās komitejas atzinumu, tā ka Kopienu tiesa varētu atcelt šādu lēmumu tikai gadījumā, kad ir bijusi acīmredzama kļūda faktos vai tiesību kļūda, vai pilnvaru nepareiza izmantošana (šajā sakarā skat. it īpaši Tiesas 1983. gada 27. septembra spriedumu lietā 216/82 *Universität Hamburg*, *Recueil*, 2771. lpp., 14. punkts). Tomēr nav ticis minēts pierādījums šādai kļūdai vai pilnvaru nepareizai izmantošanai.

67 No visa iepriekš minētā izriet, ka Komisija varēja, nepārkāpdama ne Direktīvas 3. panta 2. punktu, ne EKL 252. pantu, pieņemt Apstrīdēto lēmumu, kas bija saskaņā ar konsultatīvās komitejas atzinumu, pamatojoties uz Institūta analīžu rezultātiem, saskaņā ar kuriem Grieķijas izcelsmes nogulsnējumu daudzumi veicināja kritisko slodžu pārsniegšanu dažos Itālijas reģionos, pat tad, ja šī veicināšana nepārsniedza 0,5 % no attiecīgajiem sēra nogulsnējumu daudzumiem un nebija izšķiroša kritisko slodžu pārsniegšanā.

68 Šādos apstākļos arī otrais pamats ir jānoraida.

Par trešo pamatu par tiesiskās paļāvības principa neievērošanu

Lietas dalībnieku argumenti

69 Grieķijas Republika apgalvo, ka tā likumīgi varēja pieņemt, ka tai tiks piemērots izņēmums saskaņā ar Direktīvas 3. panta 2. punktu, it īpaši ņemot vērā Komisijas kopā ar Direktīvas sākotnējo priekšlikumu iesniegto paskābināšanās novēršanas stratēģiju. Ar šo stratēģiju skaidri tika ļauts noprast, ka Grieķijas Republikai tiks piemērots līdzīgs izņēmums attiecībā uz tās teritorijas daļām, kuras nozīmīgi

neveicina paskābināšanās problēmu. Grieķijas Republikai piedēvētie sēra nogulsnējumu daudzumi Itālijā 1985.–1996. gada periodā vispārīgi uzrādīja veicināšanu, kura Direktīvas pieņemšanas brīdī, pamatojoties uz *EMEP* ziņojumu par 1998. gadu, bija atzīta par vienādu ar nulli saistībā ar kopējā sēra līdzsvara veicināšanas apjomu Itālijā — fakts, kā dēļ tika vēl vairāk nostiprinātas Grieķijas Republikas tiesiskā paļāvība attiecībā uz to, ka tai tiks piemērots izņēmuma nosacījums.

70 Komisija atbild, ka priekšdarbus un paskābināšanās (novēršanas) stratēģiju, kas noveda pie Padomes Direktīvas priekšlikuma izstrādes, nevar uzskatīt par konkrētām garantijām, ar kurām tiek radītas pamatotas cerības prasītājam par konkrētās situācijas izveidošanos. Nav strīda par to, ka Direktīvas priekšlikumi sarunu laikā tiek bieži grozīti, kā tas turklāt bija arī šajā gadījumā.

Tiesas vērtējums

71 Iespēja atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzību ir katram tirgus dalībniekam, kuram iestāde ir radījusi pamatotas cerības. Turklāt prasības atcelt tiesību aktu ietvaros nekas neiestājas pret to, ka pati dalībvalsts apgalvo, ka ar iestāžu pieņemto aktu tiek apdraudēta atsevišķu tirgus dalībnieku tiesiskā paļāvība (skat. it īpaši 2005. gada 10. marta spriedumu lietā C-342/03 Spānija/Padome, Krājums, I-1975. lpp., 47. punkts).

72 Tomēr nevar pieņemt, ka Komisijas iesniegtā stratēģija kopā ar Direktīvas priekšlikumu, kas minēta tās apsvērumos, varēja radīt tiesisko paļāvību attiecībā uz tajā ietverto virzienu saglabāšanu, jo no EK līguma 189.a panta (pēc grozījumiem — EKL 250. pants) un EK līguma 189.c panta izriet, ka Komisija var grozīt

šādu priekšlikumu jebkurā brīdī un ka Padome var pieņemt aktu, kas ir priekšlikuma grozījums (šajā sakarā skat. it īpaši 1993. gada 5. oktobra spriedumu apvienotajās lietās no C-13/92 līdz C-16/92 *Driessen* Komisija, *Recueil*, I-4751. lpp., 33. punkts), kā tas bija šajā gadījumā attiecībā uz nosacījumiem, kādiem pastāvot, var tikt pamatots izņēmums smago degvieļļu, kuru daudzums pārsniedz 1 % (masas procenti), izmantošanai.

73 Tādējādi, tā kā ar Apstrīdēto lēmumu netiek neievērots tiesiskās paļāvības princips, pamats par šādu neievērošanu ir jānoraida.

Par ceturto pamatu par samērīguma principa pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

74 Grieķijas valdība apgalvo, ka samērīguma princips nosaka, ka izņēmumu saskaņā ar Direktīvas 3. panta 2. punktu piešķir elastīgi. Ņemot vērā kritisko slodžu, pārsniegšanas un pārsniegšanas veicināšanas jēdzienu neprecizitāti, Komisijas piemērotā ļoti sašaurinātā interpretācija ir pretrunā jebkāda veida elastīgumam, apzinoties "minēto vides fenomenu teritoriālās struktūras sarežģītību", uz ko Komisija atsaucas paskābināšanās (novēršanas) stratēģijā.

75 Nesamērīgumam starp atteikuma izmaksām un niecīgo labumu videi vajadzēja novest Komisiju pie tā, ka lūgums tiek pieņemts. Grieķijas Republikas segtie izdevumi ir 50 reizes augstāki par tiem, kādus vajadzētu uzņemties Itālijas

Republikai, lai nonāktu pie tā paša vides aizsardzības rezultāta savā teritorijā. Komisijas apgalvojuma dēļ dalībvalstij nāktos uzņemties nozīmīgas un nesamērīgas izmaksas, lai samazinātu smago degvieleļļu sēra daudzumu, pat tad, kad sasniegtais samazinājums nekādā veidā neveicina Direktīvā noteikto vides mērķu īstenošanu, jo katrā tīklā uzrādītais ekosistēmu, kurās tiek novērota kritisko slodžu pārsniegšana, skaits paliek nemainīgs. Neviena attiecīgā Itālijas reģiona neaizsargātā ekosistēmas aizsardzība nebūtu uzlabojusies, ja sēra dioksīda emisija, kas rodas no smago degvieleļļu sadedzināšanas vai no jebkāda cita avota Grieķijā, būtu izzudusi. Turklāt šajā zonā nevienu no aizsargātajām ekosistēmām nevar padarīt jutīgu, tikai piešķirot izņēmumu. Apstrīdētais lēmums ir pretrunā samērīguma principam, jo tas nav ne lietderīgs, ne vajadzīgs.

76 Grieķijas valdība piebilst, ka, ja Komisijas ļoti sašaurinātā interpretācija atbilst Direktīvas būtībai, tas nozīmē, ka ar pašu direktīvu netiek ievērots rentabilitātes kritērijs un tiek pārkāpts samērīguma princips.

77 Komisija norāda, ka apstāklis, ka Padome ir noteikusi stingrākus piešķiršanas nosacījumus, no 3. panta svītrojot Komisijas ierosināto jēdzienu "nenozīmīgi" veicināt, apstiprina, ka tai lūguma par izņēmuma [piemērošanu] pārbaudes laikā nav nekādas rīcības brīvības.

78 Padome no savas puses jau ir ņēmusi vērā samērīguma principu. Pamatojums strīdīgā noteikuma piemērotības raksturam ir [minēts] Direktīvas astotajā apsvērumā. Vajadzība pēc pasākuma arī ir pamatota ar devīto, desmito un piecpadsmito Direktīvas apsvērumu.

79 Turklāt atbilstoši Tiesas judikatūrai ar noteikto mērķu nozīmīgumu var attaisnot negatīvas ekonomiskas sekas, pat ja dažiem uzņēmējiem tās ir ievērojamas. Pasākuma, kas pieņemts vides politikas nozarē, tikai acīmredzami nepiemērotais raksturs salīdzinājumā ar kompetentās iestādes nolemto mērķi var ietekmēt šāda pasākuma likumību, kā tas nav šajā gadījumā.

Tiesas vērtējums

80 No pamata par Direktīvas 3. panta 2. punkta pārkāpumu pārbaudes izriet, ka Komisijai nav nekāda rīcības brīvība attiecībā uz izņēmuma piešķiršanu saskaņā ar minēto noteikumu, ja ir tikusi konstatēta kritisko slodžu pārsniegšanas veicināšana un tas ir noticis neatkarīgi no minētās veicināšanas apmēra un tās lomas minētajā pārsniegšanā. Šajos apstākļos, kā to atzīmē Komisija, ar jautājumu par to, vai šajā gadījumā ir ticis ievērots samērīguma princips, patiesībā tiek apstrīdēta pati direktīva.

81 Šajā pašā ziņā Grieķijas valdība pakārtoti apgalvo, ka gadījumā, ja Tiesa piekritīs Komisijas atbalstītajai Direktīvas interpretācijai, ar pašu direktīvu tiks pārkāpts samērīguma princips; tādējādi šī direktīva ir jāatzīst par nepiemērojamu saskaņā ar EKL 241. pantu.

82 Komisija un Padome no savas puses uzskata, ka Grieķijas valdības izvirzītā iebilde par Direktīvas prettiesiskumu nav pieņemama, jo šīs iebildes atbalstam prasības pieteikumā nav izvirzīti juridiskie pamati.

83 Šim apgalvojumam nevar piekrist.

84 Savā pieteikumā par lietas ierosināšanu Grieķijas valdība pakārtoti norāda, ka Kopienas likumdevējs nav ievērojis samērīguma principu, jo ar Direktīvā noteiktajiem nosacījumiem izņēmuma [piemērošanai] netiek ievēroti ekonomiskās racionalitātes kritēriji, uz kuriem Komisija atsaucās paskābināšanās (novēršanas) stratēģijā.

85 Prasības pieteikumā pietiekoši skaidri minēti iemesli, kuru dēļ tiek pārkāpts samērīguma princips. Tātad šī iemesla dēļ iebilde par nepieņemamību nevar tikt atzīta par nepieņemamu.

86 Tomēr, pat pieņemot, ka prasības atcelt tiesību aktu Kopienu tiesā ietvaros dalībvalstij tiek atļauts atsaukties uz Kopienas direktīvas, kuras adresāts tā ir, prettiesiskumu, pret kuru tā nav vērsusies ar prasību atcelt tiesību aktu šim nolūkam ar EKL 230. panta piekto daļu noteiktajā termiņā, šis pamats jebkurā gadījumā nav pamatots.

87 Saskaņā ar Tiesas judikatūru (skat. it īpaši Tiesas 2005. gada 14. aprīļa spriedumu lietā C-110/03 Beļģija/Komisija, Krājums, I-2801. lpp., 61. punkts) ar samērīguma principa pārkāpšanu tiek prezumēts, ka ar šo Kopienu aktu tiesību subjektam ir uzlikts pienākums, kas pārsniedz šajā aktā izvirzītā mērķa sasniegšanai atbilstošās un nepieciešamās robežas.

88 Turklāt sakarā ar vajadzību līdzsvarot dažus EK līguma 130.r pantā (pēc grozījumiem — EKL 174. pants) noteiktos mērķus un principus, Direktīvu, kuras juridiskais pamatojums ir Līguma 130.s panta 1. punktā, kas [savukārt] ir domāts, lai īstenotu minētā 130.r panta mērķus, kā arī atbilstoši kritēriju īstenošanas sarežģītībai, kurus Kopienas likumdevējam ir jāievēro vides politikas īstenošanā, tiesas kontrolei ir nepieciešami jāaprobežojas ar [jautājumu par] to, vai Padome, pieņemot Direktīvu, nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā (šajā sakarā skat. 1998. gada 14. jūlija spriedumu lietā C-284/95 *Safety Hi-Tech*, *Recueil*, I-4301. lpp., 37. punkts).

89 No paša sākuma ir jāatzīmē, ka, ciktāl Grieķijas valdības iebildumi balstās uz paskābināšanās (novēršanas) stratēģijā ietvertajiem apgalvojumiem, nav strīda par to, ka Padome ir apzināti izdevusi ierobežojošākus nosacījumus izņēmuma piešķiršanai par smago degvieleļļu, kuru sēra daudzums pārsniedz 1 % (masas procenti), izmantošanu. Tātad uz minēto stratēģiju nevar lietderīgi atsaukties Kopienas likumdevēja pārkāptā samērīguma principa atbalstam.

90 Saskaņā ar Direktīvas 1. panta 1. punkta noteikumiem tās mērķis ir samazināt sēra dioksīda emisijas, kas rodas, sadedzinot noteiktu veidu šķidro kurināmo. Šajā nolūkā Direktīvas 3. panta 1. punktā noteikts, ka smagās degvieleļļas, kuru sēra daudzums pārsniedz 1 % (masas procenti), sākot ar 2003. gada 1. janvāri dalībvalstu teritorijās neizmanto.

91 Kā tas it īpaši izriet no Direktīvas trešā, ceturtā un astotā apsvēruma, sēru, kas ir naftā, jau gadu desmitiem uzskata par galveno "skābo lietu" cēloni un vienu no galvenajiem gaisa piesārņojuma avotiem daudzās pilsētu teritorijās un rūpniecības rajonos. Turklāt, kā tas it īpaši ir atzīmēts Direktīvas piektajā apsvērumā, paskābināšanās ir pārrobežu problēma.

92 Tādu stingru nosacījumu, kādi minēti Direktīvas 3. panta 2. punktā, attiecināšana uz smago degvieleļļu, kuru sēra saturs pārsniedz atļauto 1 % (masas procenti), izmantošanas atļaušanu tātad ir pasākums, kas ir piemērots Direktīvas izvēlētā mērķa sasniegšanai.

93 Attiecībā uz vajadzību stingri piemērot nosacījumu par emisijas veicināšanu kritisko slodžu pārsniegšanā dalībvalstīs Direktīvas desmitajā apsvērumā noteikts, ka "pētījumos noskaidrots, ka labums, ko dod sēra emisijas samazināšanās, samazinot sēra saturu degvielā, būs daudzkārt lielāks par ražošanas izmaksām, kas noteiktas ar šo direktīvu, un tā kā ir izstrādātas un labi apgūtas tehnoloģijas kurināmā sēra satura samazināšanai". Kā to norāda Komisija, Padome pievienoja šo apsvērumu, lai izskaidrotu, ka tad, kad tā grozīja Komisijas priekšlikumu ierobežojošākā nozīmē, samērīguma princips ir ticis ņemts vērā.

94 Direktīvas piecpadsmitajā apsvērumā precizēts, ka dalībvalstīm un reģioniem, kur vides apstākļi tam ir piemēroti, ir jāpieļauj izņēmumi attiecībā uz pienākumu ievērot Direktīvā atļauto sēra saturu smagajām degvieleļļām.

95 It īpaši ņemot vērā sēra emisijas ietekmi uz cilvēka veselību un vidi, kā arī šīs emisijas nozīmīgo lomu attiecībā uz paskābināšanās pārrobežu fenomenu, Padome varēja, neizdarot acīmredzamu kļūdu novērtējumā, uzskatīt, ka bija nepieciešams attiecināt uz piešķiršanu nosacījumu par smago degvieleļļu, kuru sēra daudzums pārsniedz 1 % (masas procenti), izmantošanu, nepastāvot jebkādai dalībvalsts sēra emisijas veicināšanai kritisko slodžu pārsniegšanā dalībvalstu teritorijā, pat ja šāda pasākuma ekonomiskās izmaksas varētu būt ievērojamas un pat ja minētajai veicināšanai nav nozīmīga loma situācijas saasināšanās dalībvalstīs.

96 Izvēlēto mērķu nozīmīgums attaisno negatīvas ekonomiskas sekas, pat ja dažiem uzņēmējiem tās ir ievērojamas (šajā sakarā skat. it īpaši 1990. gada 13. novembra spriedumu lietā C-331/88 *Fedesa* Komisija, *Recueil*, I-4023. lpp., 17. punkts, un 1997. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-183/95 *Affish*, *Recueil*, I-4315. lpp., 42. punkts), vēl jo vairāk tāpēc, ka vides aizsardzība ir viens no būtiskākajiem Kopienas mērķiem (skat. it īpaši 2005. gada 13. septembra spriedumu lietā C-176/03 Komisija/Padome, Krājums, I-7879. lpp., 41. punkts, un 2005. gada 15. novembra spriedumu lietā C-320/03 Komisija/Austrija, Krājums, I-9871. lpp., 72. punkts).

97 Līdz ar to pamats par Direktīvas prettiesiskumu arī ir jānoraida kā nepamatots.

98 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, prasība kopumā ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

99 Saskaņā ar Reglamenta 69. panta 2. punktu lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Grieķijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, tad jāpiespriež Grieķijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Saskaņā ar šī paša panta 4. punktu Eiropas Savienības Padome sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) prasību noraidīt;

2) Grieķijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus;

3) Padome sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

[Paraksti]